

یادداشت

سالروز درگذشت استاد میرزا «غلامرضا اصفهانی»

مشق عشق

فرشاد کردی

آن سیه‌چرده که شیرینی عالم با اوست/ چشم میگون لب خندان دل خرم با اوست

● دهم دی مصادف است با سالروز درگذشت استاد میرزا «غلامرضا اصفهانی»، استاد بلامنازع نستعلیق و شکسته نستعلیق که شاهکارهای روح‌انگیزی از هنر «سیاه‌مشق» را از خود به یادگار گذاشته است. قرن سیزدهم که دوره شکوفایی هنر خوشنویسی است، استادان زبردستی را در دل خود پرورانده که از مهم‌ترین و تأثیرگذارترین این بزرگان، «میرزای اصفهانی» است. او با بهره‌گیری از نبوغ خود در این هنر، تحولی چشمگیر در اجرا، ارائه خط نستعلیق و هنر «سیاه‌مشق» پدید آورد که کم‌ترکسی در این عرصه را می‌توان هسنگ او شناخت.

«سیاه‌مشق» خالصانه‌ترین و عاشقانه‌ترین جریده لولی‌شانی است که مشاقی عشق را با عشقی عمیق به تجلی درمی‌آورد و چه زیباست آنگاه که حروف و کلمات باهم درآمیخته در زیر آسمانی از عشق و معنویت متعالی تجلی‌گاه عظمت قدرت الهی در خلقت مخلوق خالق می‌شود. «سیاه‌مشق» حرکت خوش‌رفتار و دل‌برای قلمی را نشان می‌دهد که خرامان و بیس استوار، کمال و جمال را هدف گرفته است.

آنچه امروز به‌عنوان «سیاه‌مشق» می‌شناسیم، هنرمندانه‌ترین بخش خوشنویسی ایرانی است. «سیاه‌مشق» مرحله‌ای از تکامل خوشنویسی است که هنرمند از زندان فرم خارج و به فضا منتقل می‌شود. «سیاه‌مشق» در واقع غلبه فضا و تفکر فضاشناسی در قالب فرم‌هاست؛ بی‌آنکه به ادبیات و کلامش توجهی نشان بدهد. سیاه‌مشق مانند شعر سپید، قالبی خلاق است که دست هنرمند را برای هرگونه خلاقیت و بداهه‌نوازی بازمی‌گذارد.

آه از این نامه سیاهان که ز مشق من و ماست «بیدل»

با پیدایش نستعلیق، خط ویژه ایرانیان، سیاه‌مشق معنا یافت. هر آنچه وجه مثبت در تمدن کهن ایرانی نامیده می‌شود، در نستعلیق خودنمایی می‌کند؛ طرافت همراه با صلابت، نجابت همراه با زیبایی، شاعرانگی همراه با آرامش. نستعلیق عصاره ذوق و زیبایی‌شناسی ایرانی است و سیاه‌مشق نمایش هنرمندانه این پدیده شگفت ایرانی.

«سیاه‌مشق» که جزء زیباترین و چشم‌نوازترین فرم‌های خوشنویسی نستعلیق است، مانند فرم آواز در موسیقی ایرانی است. این دو تنها از نظر ریتم و وزن با هم خویشاوند هستند، بلکه هر دو در عین کثرت دارای وحدتی درونی‌اند.

در اکثر قطعات «سیاه‌مشق» به‌جای‌مانده از بزرگانی مانند میرزا غلامرضا اصفهانی و محمدرضا کلهری می‌بینیم تکرار حلقه‌های مناجات، دعا و استمداد است که شکوه و عظمتی راستین خلق کرده است. سیاه‌مشق تمرین است؛ اما نه‌فقط تمرین حروف، بلکه تمرین شور و شرار دل‌دادگی؛ تبدیل کثرت است به وحدت.

در عالم عرفان و اخلاق نیز جان کلام همین است؛ سفری عاشقانه و سفری عارفانه؛ سفری که خوشنویس مانند سالک در میان کثرت جزه‌ها، وحدت را طلب می‌کند. در آواز ایرانی همین راز نهفته است. مجموعه تحریرها را می‌توان به همان حلقه‌های مناجات و زمزمه‌ای که در «سیاه‌مشق» است نسبت داد. فضای مثبت و منفی را می‌توان به سواد و بیاض کاغذ در یک قطعه «سیاه‌مشق» شبیه دانست. «سیاه‌مشق» سؤال و جوابی است میان عاشق و معشوق؛ همچنان است سؤال و جواب میان ساز و آواز. تکرار حروف و کلمات روی هم یا دنبال یکدیگر، با درنظرگرفتن فواصل معین و گاه نامعین، بالا و پایین‌رفتن حروف که در نتیجه آن ترکیبی متناسب و زیبا به دست می‌آید، همان تحریر در آواز ایرانی است. جمله‌بندی‌های آوازی مانند جملات را یک قطعه «سیاه‌مشق» است؛ هیچ‌کدام از سطرها یک اندازه نیست؛ حروف و کلمات با وجود تکرارهای آزاد، همچون شعری «سپید»، با وجود اینکه هر سطر دارای ریتم به‌خصوصی است؛ اما بدون قید و بند و بدون وابستگی به ریتمی منظم از وحدتی درونی تبعیت می‌کند. آنچه از سرپنجه‌های هنرمند خوشنویس جاری است، کلمات و حروفی است که همچون هنرهای دیگر مبتنی بر حالات درونی و حس زیبایی‌شناسی، یک بوستان صفا، یک آینه‌آر تلاوت و یک نگارستان نگاه هنرمندانه است:

داند آن‌کس که آشنایی دلست/ که صفای خط ز صفای دلست.

در قطعه «سیاه‌مشق»، خوشنویس به مدد نیروی خلاقانه خویش، خطی را که در تعاریف ریاضی کوتاه‌ترین فاصله بین دو نقطه است، به اشکال گوناگون درآورده و از ترکیب و تکرار و برقراری تناسب ویژه بین همان خطوط، با توجه به سواد خط و بیاض صفحه و نسبت آن دو با یکدیگر، ترکیب چشم‌نوازی خلق می‌کند که در اصل یک نقاشی انتزاعی است که با زبان تصویری خاص خویش، احساس و اندیشه خالق خود را به هفت خانه چشم بیننده عرضه می‌کند. سیاه‌مشق او روسفیدکردن هنر است و دوات موی میناش، دوی مویه‌های قلم؛ «پیر ما گفت خطا بر قلم صنع نرفت/ آفرین بر نظر پاک خطابوش باد».

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

پهلو گرفته بر ساحل اقیانوس موسیقی ایران

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

گفت‌وگو بارضای والی، عضو هیئت علمی و استاد موسیقی دانشگاه کارنگی ملون شهر پیتسبورگ آمریکا

هنر



و منتشر شده است. درباره شکل‌گیری اثر و انتشار آن در ایران توضیح دهید که چگونه به اینجا رسید؟

این اثر سومین مجموعه «خانه هنر خرد» از آهنگ‌سازان معاصر ایران است که در قالب «پارتیتور خوانی» منتشر کرده. سرنا شامل سه قطعه به‌ترتیب زیر است:

قطعه اول «آوای کهن، خوشنویسی شماره ۱۳» است. (بعداً راجع به این نام خوشنویسی توضیح می‌دهم). قطعه دوم «سرنا، آوازهای محلی شماره ۱۷» است. قطعه سوم «مرگ آوا» هست که این سه قطعه به همراه پارتیتور قطعه و ضبط‌شده اثر در یک مجموعه منتشر شده است.

قطعه اول برای ترومپت میکروتنال و ارکستر است. ترومپت میکروتنال ترومپتی است که چهار سال پیش در سال ۲۰۱۴ تا ۱۳۹۳ در شهر بوستون از طرف یکی از کمپانی‌هایی که سازنده سازهای برنجی است، ساخته شد. این ترومپت یک پیستون اضافه به سه پیستون ترومپت غربی دارد. ترومپت غربی سه پیستون دارد و چون برای موسیقی غرب ساخته شده است، این پیستون‌ها نت را نیم‌پرده پایین می‌آورد و آن پیستون چهارم نت را یک ربع‌پرده پایین می‌آورد. و اگر آن سه پیستون قبلی را همراه با پیستون جدید به کار ببریم، می‌توانیم ۲۴ ربع‌پرده در یک اکتاو بنوازیم. این ترومپت می‌تواند همه فواصل موسیقی ایرانی را بنوازد و من قطعه اول را برای ترومپت‌نواز خارق‌العاده ارکستر سمفونیک پیتسبورگ «نیل برنتسن» نوشتم و در سال ۲۰۱۴ نوشتنش را تمام کردم. در سال ۲۰۱۵ از طرف ارکستر بروارد در فستیوال شهر بروارد در ایالت کارولینای شمالی به رهبری «کیت لکاره» اجرا شد و آقای نیل برنتسن تک‌نواز آن بود و همان‌موقع آن را ضبط کردیم و بعداً در یک سدی‌دی به نام «آوای کهن» از طرف کمپانی «آلبانی» در آمریکا بیرون آمد و وقتی «خانه هنر خرد» خواست این مجموعه را منتشر کند، از کمپانی آلبانی اجازه گرفت که بتواند ضبط این‌سی‌دی را در این مجموعه قرار دهد.

● **دو قطعه دیگر آلبوم چطور، آنها هم سرگزشت مشابهی داشتند؟**

قطعه دوم قطعه‌ای به نام «سرنا، آوازهای محلی خرد» است. این قطعه را در سال ۱۳۹۵ به یادبود فوت پدرم که در سال ۱۹۸۵ دنیا رفتند، نوشتم. این قطعه برای سولوی ویلن و ارکستر زهی است که در سال ۱۳۹۵ از طرف کمپانی «آلبانیون» منتشر شد. پیش از آنکه ضبط این اثر را برای خانه هنر خرد بفرستم، با رئیس نیوالیبون تماس و اجازه گرفتم که آن را در ایران منتشر کنم.

● **چه اثری انتشار داشته‌هاست؟**

خوبی این مجموعه برای ایران این هست که هم پارتیتور و هم نسخه ضبط‌شده قطعه وجود دارد. یعنی آهنگ‌سازان جوان علاقه‌مند می‌توانند هم قطعه را گوش و هم پارتیتورش را مطالعه کنند. کار بسیار ارزنده‌ای است که «خانه هنر خرد» انجام داده و از آنها تشکرم چراکه بسیاری روی این مسئله کار کردند و کیفیت تهیه‌کنندگی بسیارشان بسیار عالی است؛ کار گرافیکی روی جلد، ترجمه فارسی متن انگلیسی، انتشار سی‌دی و کتابچه بسیار زیبا و مناسب که لازم می‌دانم از آقای «صمدپور» برای این مراحل تهیه‌کنندگی تشکر کنم. ایشان از همان روز اولی که برای این پروژه با من تماس گرفتند، با دقت و پشتکار زیادی کار را دنبال کردند

● **آیا این مجموعه برای ایران این هست که هم پارتیتور و هم نسخه ضبط‌شده قطعه وجود دارد. یعنی آهنگ‌سازان جوان علاقه‌مند می‌توانند هم قطعه را گوش و هم پارتیتورش را مطالعه کنند. کار بسیار ارزنده‌ای است که «خانه هنر خرد» انجام داده و از آنها تشکرم چراکه بسیاری روی این مسئله کار کردند و کیفیت تهیه‌کنندگی بسیارشان بسیار عالی است؛ کار گرافیکی روی جلد، ترجمه فارسی متن انگلیسی، انتشار سی‌دی و کتابچه بسیار زیبا و مناسب که لازم می‌دانم از آقای «صمدپور» برای این مراحل تهیه‌کنندگی تشکر کنم. ایشان از همان روز اولی که برای این پروژه با من تماس گرفتند، با دقت و پشتکار زیادی کار را دنبال کردند**

● **آیا این مجموعه برای ایران این هست که هم پارتیتور و هم نسخه ضبط‌شده قطعه وجود دارد. یعنی آهنگ‌سازان جوان علاقه‌مند می‌توانند هم قطعه را گوش و هم پارتیتورش را مطالعه کنند. کار بسیار ارزنده‌ای است که «خانه هنر خرد» انجام داده و از آنها تشکرم چراکه بسیاری روی این مسئله کار کردند و کیفیت تهیه‌کنندگی بسیارشان بسیار عالی است؛ کار گرافیکی روی جلد، ترجمه فارسی متن انگلیسی، انتشار سی‌دی و کتابچه بسیار زیبا و مناسب که لازم می‌دانم از آقای «صمدپور» برای این مراحل تهیه‌کنندگی تشکر کنم. ایشان از همان روز اولی که برای این پروژه با من تماس گرفتند، با دقت و پشتکار زیادی کار را دنبال کردند**

● **آیا این مجموعه برای ایران این هست که هم پارتیتور و هم نسخه ضبط‌شده قطعه وجود دارد. یعنی آهنگ‌سازان جوان علاقه‌مند می‌توانند هم قطعه را گوش و هم پارتیتورش را مطالعه کنند. کار بسیار ارزنده‌ای است که «خانه هنر خرد» انجام داده و از آنها تشکرم چراکه بسیاری روی این مسئله کار کردند و کیفیت تهیه‌کنندگی بسیارشان بسیار عالی است؛ کار گرافیکی روی جلد، ترجمه فارسی متن انگلیسی، انتشار سی‌دی و کتابچه بسیار زیبا و مناسب که لازم می‌دانم از آقای «صمدپور» برای این مراحل تهیه‌کنندگی تشکر کنم. ایشان از همان روز اولی که برای این پروژه با من تماس گرفتند، با دقت و پشتکار زیادی کار را دنبال کردند**

اثر هنری و هنرمند دغدغه هیچ‌کس نیست

سعی در برطرف‌کردن این مشکل ندارند. در یک نگاه ساده و کلان متوجه می‌شویم خیل عظیمی از هنرمندان مخاطب هیچ‌یک از این گالری‌ها نیستند و تنها تعداد کمی با روابطی عجیب به کاری‌های یادشده راه پیدا می‌کنند. این عده محدود، افراد مشهور و سرشناس حوزه‌های مختلف یا به عبارت امروزی سلبریتی‌های سینما، موسیقی و تئاتر هستند که معمولاً بدون هیچ قانون و ارزشی‌ای، آثارشان برای نمایش به گالری‌ها راه پیدا می‌کند.

در گذشته (قبل از انقلاب) تعداد خریداران آثار هنری از گالری‌ها و هنرمندان بیشتر بود و در واقع هنر پدیده‌ای نوظهور قلمداد می‌شد و هنرمند خوش‌شانس می‌توانست از استقبال جماعت متمول بهره‌مند شود و روزی بگذراند؛ اما امروز تعداد هنرمندان به‌مراتب بیشتر از قبل است و متراژ کم فضای گالری‌ها، جوابگوی خیل عظیم هنرمندان تازه‌نفس و کشف‌نشده نیست. از سویی دیگر، نسل گالری‌ها و خریداران غرض شده است؛ می‌توان گفت اکثراً آنها طالبان هنرمندان مشهور و مارکטי هستند و حتی نیم‌نگاهی نیز به هنرمندی که پشت در گالری چشم انتظار است، نمی‌اندازند؛ چه رسد به اینکه به او وقت نمایشگاه بدهند. برای کسی هم این سؤال مطرح نمی‌شود که نسل‌های بعدی چه زمانی دیده خواهند شد؟ از این بخش که بگذریم، ساده‌انگاری در برخورد با شغل تخصصی گالری‌داری است؛ جایگاهی که کارشناسی و دانش می‌طلبد.

گالری‌دار باید با هنر زمان خود آشنا باشد، بازارهای داخلی و خارجی را بشناسد و رصد کند، به هنر معاصر کشورش و دنیا اشراف داشته و ارزشیابی صحیحی از ارائه آثار هنری در گالری داشته باشد. با وجود این می‌توان گفت در بسیاری از گالری‌ها جای این موارد خالی است. به بیانی دیگر، می‌توان گفت رسماً هیچ مرجع و مرکزی برای ارزشیابی و ثبت یا رد اصالت اثر هنری وجود ندارد. ازاین‌رو، بازار شایعه اصالت و اصالت‌نداشتن اثر هنری داغ است و فرصت‌طلبان از این نمد برای خود کلاه می‌سازند و در اکثر مواقع نتیجه فقر کارشناسی، باعث بی‌اعتمادی به هنر اصیل و اعتماداً بیش از حد به اثر جعلی می‌شود. در این میان، بسیاری از نقاشی‌های خوب و بی‌امضا خریداری نمی‌شوند و کارهای هنرمندان با شهرت کمتر، اقبالی برای فروش و نمایش پیدا نمی‌کنند. در شرایط موجود، فقر منتقد هنری، نشریات و مجلات هنری به‌طرز نگران‌کننده‌ای بی‌نیازی به منتقد هنری را به دنبال دارد؛ نتیجه این می‌شود که هرکسی در هر سطحی با کارهایش خود را به جامعه تحمیل می‌کند؛ یکی به‌عنوان هنرمند و دیگری به‌عنوان گالری‌دار و آن یکی به‌عنوان کلکسیونر و چند نشریه کمرنگی نیز که کارشان شبیه گالری‌های اجاره‌ای است و چشم به فروش ریزتاژ و آگهی دوخته‌اند تا بتوانند مجله خود را سر پا نگه دارند، به بی‌کیفیتی ماجررا می‌افزایند. باز هم هنر، اثر هنری و هنرمند دغدغه هیچ‌کس نیست. نبود نقد هنر سالم و مستقل؛ یعنی نبود

زیر آسمان فیروزهای

نام‌گذاری خیابانی به نام مرحوم «همایون شهنواز»

● **گروه هنر:** دکتر محمدجواد حق‌شناس، رئیس کمیسیون فرهنگی و اجتماعی شورای شهر تهران، با بیان اینکه خیابانی به نام مرحوم همایون شهنواز، نویسنده و کارگردان، در روز تولد او نام‌گذاری خواهد شد، گفت: «از سردیس همایون شهنواز نیز رونمایی می‌شود». دکتر محمدجواد حق‌شناس صبح روز گذشته در مراسم رونمایی از سردیس مرحوم دکتر محمدامین قانعیراد، استاد فقید جامعه‌شناسی که با حضور شهردار تهران برگزار شد، با بیان اینکه قانعی‌راد شخصیت ارزشمندی در عرصه جامعه‌شناسی کشور است، گفت: «یکی از وظایف شورای شهر توجه و تصمیم‌سازی در حوزه نام‌گذاری اماکن و معابر شهری است که بر همین اساس کمیسیون نام‌گذاری در شورای شهر تشکیل شد». حق‌شناس افزود: «پس از فوت قانعی‌راد پیشنهاد نام‌گذاری خیابانی به نام این‌فرد با رای اکثریت آرا در شورا تصویب شد. با کمک و همت سازمان زیاسازی و شهرداری منطقه سه خیابانی به نام این فرد نام‌گذاری شد و همچنین سردیس یادبود او نصب شد». همچنین دکتر احمدی، رئیس مرکز سیاست علمی کشور، با بیان اینکه به‌طور قطع دکتر قانعی‌راد به این‌گونه مراسم‌ها احتیاجی ندارند، گفت: «بااین‌حال این اتفاق گرامیداشت جامعه علمی دلسوز و دغدغه‌مند است. تهران شهر بزرگی است و ظرفیت‌های علمی بسیاری دارد، اما متأسفانه چهره علمی ندارد. این در حالی است که دنیا به سمت شهرهای نوآور، خلاق، پر‌نشاط و فرهنگی می‌رود و باید از این ظرفیت‌های اجتماعی در پایتخت نیز استفاده شود و حضور حناچی در تهران می‌تواند پیوندی میان دانشگاه و جامعه شهری باشد».

درهای همچنان بسته تالار شهزاد

● **گروه هنر:** پردیس تئاتر شهزاد با وجود آنکه اعلام شده بود پس از ۴۸ ساعت فعالیت خود را از سر می‌گیرد، همچنان بسته است و در شرایطی که گروه‌های نمایشی آن بلا تکلیف هستند مشخص نیست چه زمانی بازگشایی می‌شود.
اواخر هفته گذشته مدیر روابط‌عمومی پردیس تئاتر شهزاد اعلام کرد: «سایت فروش بلیت نمایش‌های در حال اجرا در این مجموعه به دستور مدیرکل هنرهای نمایشی، به صورت غیرقانونی از صبح روز چهارشنبه، پنجم دی‌ماه بسته شده و فعالیت‌های این مجموعه با بر تصمیم‌مدیریت می‌متوقف شده است».
همچنین تأکید شد: تصمیم مدیریت «پردیس شهزاد» بر این بوده که نمایش‌های در حال اجرا فقط به مدت ۴۸ ساعت از تاریخ پنجشنبه، ششم دی، متوقف شوند و اجراها از ابتدای هفته آینده (هفته جاری) آغاز خواهد شد. این در حالی است که سه روز از شروع هفته جدید گذشته و با وجود اینکه به گروه‌ها گفته شده بود سایت فروش بلیت برای پیش‌فروش باز خواهد شد، اما این اتفاق نیفتاده و برخی گروه‌ها به دنبال سالتی دیگر برای ادامه اجرای خود هستند.
دراین‌باره سعید خانی، تهیه‌کننده نمایش «بدون تماشاگر» به ایسنا گفت: تنها مطلبی که به ما گفته‌اند این بوده که در همین روزها مشکل حل می‌شود. اما هیچ خبر قطعی‌ای فعلاً نیست و با این وضعیت باید به فکر محل دیگری برای اجرای نمایش باشیم.
همچنین در صفحه مربوط به نمایش‌های پردیس تئاتر شهزاد در سایت فروش بلیت آمده است: «به دستور شورای ارزشیابی و نظارت در نمایش، اجرای این نمایش در روزهای پنجشنبه و جمعه (ششم و هفتم دی‌ماه) لغو و فروش اینترنتی این‌کار به صورت موقت متوقف شده است. زمان آغاز فروش سانس‌های آتی، از طریق شبکه‌های اجتماعی تیکت متعاقباً اعلام خواهد شد».
در این پردیس ۹ اثر «بدون تماشاگر» به کارگردانی امیر اخوین، «گذر لوطی‌هاشم» حسین تبریزی، «مثل آب برای شکلات» ابراهیم پشت‌کوهی، «بازیافتی‌ها» رضا حیدری، «نم‌زده» بهشاد رسولی، «جنون» ریحانه نبی‌جان، «هدیه جشن سالگرد» مجید فرهاد، «شب» صرا فتحی و «AB» پوریا رستمی نمایش‌هایی هستند که یا چند شب از شروع اجرای آنها در «شهزاد» گذشته یا قرار بود به‌زودی به صحنه بروند که فعلاً همگی در انتظار به‌سر می‌برند.

ناصر انتظاری: «آرام گرفت

● **گروه هنر:** پیکر «ناصر انتظاری»، صدابردار سینمای ایران، با سخنرانی هنرمندانی مانند بهمن ارلان، همایون اسعدیان، فریدون جیرانی، ستاره اسکندری، حسن زاهدی و... بدرقه شد.
به گزارش ایسنا، ناصر انتظاری، صدابردار و دبیر انجمن صدای سینمای ایران، ۹ دی‌ماه در ۴۹ سالگی از دنیا رفت و ۱۰ دی‌ماه از خانه شماره ۲، پیکرش به قطعه هنرمندان بهشت‌زهر(س) بدرقه و در جوار آرامش سخایی، عکاس، به خاک سپرده شد.
اجرای مراسم خاک‌سپاری از طبق روال همیشه، کامران ملکی، عضو هیئت‌مدیره خانه سینما، برعهده داشت که از تلاش‌های صنفی ناصر انتظاری یاد کرد.
در ادامه، بهمن ارلان، رئیس انجمن صدابرداران سینمای ایران، از وداع با منتظاری اظهار تأسف کرد و گفت: «او همه تلاش‌ها را برای صنف و همکارانش انجام داد و ما همه مدیون او هستیم».
سیس همایون اسعدیان، رئیس هیئت‌مدیره خانه سینما، از آخرین دیدارش با ناصر انتظاری که در استودیو بهمن داشتند یاد کرد و گفت: «سینمای ایران اعتبار را به مدیون افراد گمنام و پنهان سینماست».